

Ouroboros

Ouroboros, kendi kuyruğunu ısırarak bir yılan ya da ejderha şeklinde resmedilen sembol.

Kendini yaratmayı sembolize eden kuyruğunu yutmuş bir yılan şeklindedir. Yunanca'daki οὐροβόρος, Latince'deki uroborus kelimesinden gelir ve bu sözcüklerin sözlük anlamı "kuyruğunu öldüren"dir. Yanar, döner gökkuşağı mitleri ile benzerlik gösteren sembol "doğanın ebedi döngüsü"nü ifade etmektedir.

Ouroboros sıklıkla öz düşünülülüşü (işteşlik), ya da döngüsellik, özellikle de kendini sürekli yeniden yaratan anlamında, biter bitmez yeniden başlayan döngüler olarak algılanan şeyleri (örneğin anka kuşu) simgeler.

Başlangıçtan beri şeyin içinde var olan ya da

kendini yok edilemez kudreti veya tabiatıyla sürdüren ilkel birlik ve bütünlük ideasını simgeler.

Ouroboros mitolojik ve dinsel sembolizmde önemli olmuş, aynı zamanda simya ile ilgili illüstrasyonlarda simyacıların yapıtının döngüsel doğasını simgelediği şekilde de kullanılmıştır. Gnostisizm ve hermetisizm ile de ilişkilendirilmiştir.

Carl Jung, ouroboros'u insan psişesine arketipik bir anlamlılık yüklediği şeklinde yorumlamıştır. Jungcu psikolog Erich Neumann bundan, ön benliğin "uyanma durumu"nu simgelediğini, hem insanlığın hem de ferdi olarak çocuğun farklılaşmamış çocukluk deneyiminin bir tasviri olarak bahseder.

Antik Dönemler

Platon, evrendeki ilk yaşayan şeyi kendi kendini yiyen sarküler bir varlık olarak betimlemiştir: Bir ölümsüz, mükemmel olarak oluşturulmuş hayvan. Yaşayan varlığın onun dışında görülecek hiçbir şey kalmadığında göze ihtiyacı kalmamıştı; ya da kulağa duyulacak hiçbir şey olmadığında; ve solunacak etrafını çevreleyen bir hava yoktu; ya da besinini almasını ve sindirmiş olduğundan kurtulmasını sağlayabilecek olan organların bir kullanımı olamazdı, çünkü ondan çıkan veya içine giren bir şey yoktu: bu yüzden onun dışında bir

şey de yoktu. Yaratılışındaki tasarı nedeniyle, kendi artığı onun besinini sağlıyor, bütün yaptığı ya da çektiği acı kendi içinde, kendi tarafından meydana getiriliyordu. Şunu anlamış olan yaratıcı için kendi kendine yeten bir varlık, hiçbir eksiği olmayandan çok daha mükemmel olacaktı, ve, hiçbir şeyi almaya ya da kendini herhangi birine karşı savunmaya ihtiyacı olmayacağından, yaratıcı ona el vermenin gerekli olmadığını düşündü, ya da ayak ya da tüm yürüme aparatını; ama onun küresel formuna uyan hareket ona tahsis edilmişti, akla ve zekaya en çok uygun olan 7 tanenin hepsi olarak; aynı tarzda ve aynı nokta üzerinde, kendi limitleri dahilinde bir daire içinde dönerek hareket etmesi için yapılmıştı. Ama diğer altı hareket ondan alındı ve o sapmalarına dahil olamayacak şekilde yapılmıştı. Ve bu sarküler hareket ayağa ihtiyaç duymadığından, evren ayaksız ve elsiz yaratılmıştı.

“Sarılı ejderha” formları Hongshan kültürüne (MÖ 4700’den MÖ 2900’e) atfedilmiştir. Özellikle bir tanesi, tamamlanmış bir daire biçiminde ölünün göğsünde bulunmuştur.

Kendi kuyruğunu yiyen ejderha ya da yılan kavramının izi Eski Mısır’a kadar sürülebilir, MÖ 1600. Bu kavram Ouroboros (kuyruğunu yiyen) ismini veren Yunan filozoflarına ulaşmadan önce, Eski Mısırdan Janus (Roma mitolojisinde başlangıç ve bitişlerin tanrısı) için bir sembol olarak kullanıldığı Phoenicia(Fenike)’ye geçti.

Unas piramidinde MÖ 2375 ve MÖ 2345 yılları arasında, Sarcophagus odasında, batı çatı duvarındaki hiyeroglifte “bir yılan tarafından sarılmış bir yılan” ve “erkek yılan dişi yılan tarafından ısırıldı, dişi yılan erkek yılan tarafından ısırıldı, Cennet büyüldü, dünya büyüldü (efsunlandı), insanoğlunun ardındaki erkek(eril) büyüldü” yazmaktadır. Gnosticism de bu yılan sonsuzluğu ve dünyanın ruhunu sembolize etti.

Ecclesiastes(Eski Ahit’te Süleyman’a yazılan kitap) 3:9-14’deki vaazın izinde, Hristiyanlık Ouroboros’u, materyal dünyanın limitli sınırlarının bir sembolü olarak (içerisinin sınırlarının(demarcation) belirlenmesiyle anlaşılan bir dışarı var), ve de bu dünyanın kendini tüketen geçici doğasıyla önemsiz “dünyasal varoluş” olarak edindi. G. K. Chesterton Ebedi İnsan’ında, Ouroboros’u sirküler ve kendini yenilgiye uğratan doğaya sahip panteistik mistizimin ve en modern felsefenin bir sembolü olarak kullandı.

Orta Çağ

Norveç mitolojisinde, yılan Jörmungandr olarak ortaya çıkıyor, Loki ve Angrboda’nın üç çocuğundan biri, o kadar büyüyor ki tüm dünyayı çevreleyebiliyor ve kuyruğunu dişleriyle kavırıyor. Ragnar Lodbrok, (Viking kahramanı) efsanelerinde (Ragnarssona þáttir) Geatish kralı Herraud kızı Þóra Town-Hart’a hediye olarak kanatsız bir ejderha veriyor. Daha sonra büyüyerek kızın kolunu çevreleyen ve kendi kuyruğunu ısırarak bir yılan dönüşüyor. Yılan daha sonra Dora ile evlenen Ragnar Lodbrok tarafından katlediliyor. Ragner’ın daha sonra Kraka adında bir kadından oğlu oluyor. Çocuk bir gözünde beyaz bir yılanın görüntüsüyle doğuyor. Yılan irisi çevreliyor ve kendini kuyruğundan ısırıyor ve çocuk Sigurd (Yılan Göz(ünde)) adını alıyor.

Simya

Simyada Ouroboros arındırıcı, saflaştırıcı bir büyüdür. İsviçreli psikolog Carl Jung Ouroboros’u bir arketip ve simyanın temel Bütünleyicisi (mandalası) olarak gördü. Jung aynı zamanda Ouroboros ile simyanın ilişkisini tanımladı.

Kendi geleneklerinde bireyleşme sürecinin doğası hakkında biz modernlerden daha çok bilgi sahibi olan simyacılar, bu paradoksu Ouroboros sembolüyle ifade ettiler, kendi kuyruğunu yiyen yılan. Ouroborosun sonsuzluk ya da bütünlük anlamı olduğu söylenirdi. Ouroboros’un çok eski bir resmedilişinde kendini yiyip bitirme ve sirküler bir prosese dönüştürme düşüncesi yatar, bundan dolayı en bilge(kurnaz) simyacılar için sanatın prima materia’sı insanın kendisiydi. Ouroboros karşıtın başka bir deyişle gölgenin entegrasyonunun ve asimilasyonunun dramatik bir sembolüydü, Bu geri besleme (feed-back) süreci aynı zamanda ölümsüzlüğünde sembolüydü, çünkü ouroboros kendini katleden ve hayata döndürendi, kendini döleyen ve kendini doğurandı. Karşıtların çarpışmasıyla devamını sağlayan, bu nedenle de prima materia’nın sırrını oluşturan Bir’i simgeliyordu.[...] bu da kuşkusuz insanın bilinçdışından (unconscious) geliyordu.

The Chrysopoeia of Cleopatra adlı 2. yüzyılda İskenderiye’ye dayanan erken simya metinlerindeki ünlü Ouroboros çizimi, “hen to pan” (bir her şeydir, bütündür) ifadesini içeriyordu. Siyah ve beyaz yarımaları varoluşun gnostik ikiliğini temsil ediyordu.

Chrysopoeia Ouroboros of Cleopatra ouroboros'un en eski imgelerinden biri olup, simyacıların efsanevi eseri Filozof taş' (Philosopher's Stone) yla ilişkilidir.

Her şeyin sonsuz birliğinin, simyacının kurtuluş ve özgürlüğü aradığı doğum ve ölüm döngüsünün sembolleri olarak ouroboros simyacı/fizikçi Sör Thomas Browne'a tanındı. A letter to a friend adlı insan halleri üzerine zekice spekülasyonlar ve vakaların hikâyeleriyle dolu olan tıbbi incelemesinde şöyle yazmıştır: ilk gün sonu getirmelidir, yılanın kuyruğu tam olarak o anda ağzına geri dönmelidir ve onlar (kuyruk ve ağız) doğum günleri üzerinde sonuçlanmalıdır, buda gerçekten önemli bir tesadüftür.

Browne'un The garden of cyrus'unun sonuç bölümünde(1658) iki söylevin birliği ve sirküler doğanın sembolü olarak bahsi geçer: Her şey düzen ile başladı, öylede bitecektir, ve düzenleyicinin düzenine ve Cennet şehrinin gizemli matematiğine göre tekrar başlayacaktır.

Hürmasonluk

Ouroboros özellikle 18. yüzyılda birçok masonik mühürde, yapı cephesinde (kitap süsünde) ve diğer betimlemelerde görülmüştür.

Kundalini Yoga

Ouroboros sembolizması enerjisini anlatmak için kullanılmıştır. İkinci yüzyılda yaşayan Yoga Kundalini Upanishad, 'a göre "Kutsal güç, genç bir lotus'un gövdesi gibi parlar, bir yılan gibi, kendi üzerine sarmalanmış, ağzında kuyruğunu tutarak ve yarı uyur halde bedeninin dibinde uzanarak dinlenir." (1.82).

Teosofi

Ouroboros teosofi mühründe diğer geleneksel sembollerle gösterilmiştir.

Batı dışı geleneklerinde

Ouroboros olarak portre edilmiş Aztec tanrısı Quetzalcoatl. Bazı Hindu mitlerinde sırtlarında dünyayı taşıyan sekiz fili destekleyen kamplumbağa Kurma'yı sarmalayan yılan Adishesha'dan bahsetmektedir. Bununla beraber, yılan kendi kuyruğunu ısırmasa, bunun yerine kendini, bazı edebi teorisyenlerin edimsel konuşma eylemi olarak adlandırdığı, bir uçtan bir uca olan olarak adlandırır.

Yılanlar birçok batı Afrika dininde kutsal hayvanlardır. Yarı tanrı Aidophedo kendi kuyruğunu ısırarak yılan imgesini kullanır. Ouroboros Fon ve Dahomean ikonografisinde ve Yoruba betimlemesinde Oshunmare olarak görülür.

Quetzalcoatl Aztec ve Toltec kalıntılarında kendi kuyruğunu ısırarak porte edilmiştir.

Modern

Organik kimyacı August Kekulé rüyasında gördüğü bir Ouroboros şeklindeki halkanın, benzenin yapısının keşfinde ona ilham kaynağı olduğunu söylemektedir. Carl Jung'un dediği gibi, bu *cryptomnesian*ın (başkasının fikrini kendi fikri gibi anımsama) bir örneği olabilir.

Kısa süreli Italian Regency of Carnaro (Carnaro Krallığı)'nın bayrağında Ouroboros vardı. Ouroboros Macar ve Roman uniteryen kliselerinin hotozlarına (tepelik) iliştilmişti.

Henck van Dijck, 'in heykelinde Crane untitled (1986) bir tüpün başlangıç ve bitiş noktaları bir musluğun giriş ve çıkışlarına bağlanarak, geri dönüşümü teşvik etmek amaçlı kullanılmıştır.